

7. Інформація про приватне життя людини у винятковій більшості випадків відкрита. Більш того, право на отримання інформації виступає одним з фундаментальних прав людини і громадянина. Разом з тим, за наявності обставин, зазначених у ст. 182 КК, збирання, зберігання використання або розповсюдження конфіденційної інформації утворює ознаки самостійного складу злочину.

Те ж саме стосується й розголошення комерційної таємниці (ст. 232 КК). Наявність ознак складу даного злочину безпосередньо залежить від того, чи визначені певні відомості їх власником саме як комерційна таємниця. Тільки за наявності факту втаємничення такої інформації можна говорити про її незаконне розголошення.

Отже, межа приватного і публічного в інформаційних відносинах не є раз і назавжди даною та певною мірою залежить від власника такої інформації. Особливо помітна роль суб'єкта-володаря інформації в тих випадках, коли поставлені під охорону кримінального закону суспільні відносини не можуть бути конкретизовані без участі волі їх володаря.

Саме кримінальне право визначає мінімальну межу втручання у сферу приватного життя громадянина. Водночас, кримінальний закон виступає юридичною гарантією свободи поведінки особи у сфері, яка не врегульована нормами права, шляхом встановлення кримінальної відповідальності за різні форми довільного вторгнення у сферу таких інтересів.

ЖАРИЙ ОЛЕКСАНДР КОСТЯНТИНОВИЧ

*здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

За сучасних умов функціонування Української держави, триваючого процесу зміцнення її суверенітету проблема забезпечення державної безпеки набула особливого значення, оскільки приєднання нашої держави до європейської спільноти вимагає запровадження відповідних стандартів діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки. За цей час змінилася роль держави у житті суспільства та особистості, з'явилися реальні правові умови для демократизації суспільного життя, що не могло не вплинути на державний сектор безпеки. З метою створення належної системи забезпечення державної безпеки потрібні засновані на науковій концепції підходи до реформування сектору безпеки України як у цілому, так і її головного суб'єкту забезпечення державної безпеки СБ України. У зв'язку з цим, помітно набула актуальності необхідність кардинальних змін структури СБ України, їх функціонального призначення та повноважень [Див. 1].

Слід відмітити, що за будь-яких часів існування правоохоронних органів спеціального призначення у сфері забезпечення державної безпеки є об'єктивною потребою правової держави з метою виконання завдань із самозбереження власної національної ідентичності. Як свідчить аналіз наукової літератури, абсолютної безпеки бути не може, оскільки повністю ізолювати державу, суспільство і людину від негативного впливу загрозливих явищ і забезпечити їх безконфліктне існування практично неможливо. Разом з тим, необхідно і можливо забезпечити безпеку держави, суспільства, людини на рівні, що гарантує ненасильницький і стійкий розвиток та виключає спричинення шкоди національним інтересам.

Теперішні умови розвитку України лише підтверджують актуальність розгляду питань оновлення, реформування, оптимізації діяльності органів сектору безпеки. Необхідно зазначити, що подібні розробки провадилися досить давно, починаючи з ХХ століття. Проте, на цей час лише визначені пріоритетні напрями наукової діяльності в цій сфері, опрацьовані окремі елементи теорії забезпечення державної безпеки, теоретичні шляхи реформування органів сектору безпеки тощо. Також важливо відмітити, що ученими і фахівцями сектора безпеки так і не досягнуто єдності щодо напрямів підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення державної безпеки, у тому числі й Служби безпеки України. Це питання залишається й досі

III Міжнародна науково-практична конференція

«Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України: публічно-приватні аспекти»

актуальною науковою і практичною проблемою. Від вирішення цієї проблеми значною мірою залежить розробка подальших напрямів удосконалення усієї системи і компетенції державних органів і військових формувань у сфері забезпечення державної безпеки України.

Необхідно відзначити, що останнім часом спостерігається підвищена увага серед науковців різних галузей наук до дослідження даних проблем державної безпеки та її забезпечення. Серед учених, які займаються даною проблемою, можна виділити роботи наступних: В.В. Белевцевої, К.І. Белякова, О.П.Дзьобаня, В.В. Ласточкина, В.А. Ліпкана, І.Ф. Коржа, В.Я. Настюка, А.В. Опальова, В.Г. Пилипчука, В.В. Сазонова, В.В. Сорокіна, О. І. Ткача, С.А. Трофімова, Х.П. Ярмакі та ін.

Слід зазначити, що ключовою проблемою при удосконаленні діяльності Служби безпеки України є розбалансованість повноважень щодо забезпечення державної безпеки серед системи органів державної влади.

За дослідженнями фахівців (О.І. Ткач, В.В. Сорокін, І.Ф.Корж) до основних проблем, які стосуються реформування діяльності Служби безпеки України, відносяться недоліки у структурно-функціональному аспекті її організації та невідповідність вимогам європейських та євроатлантичних структур, а також значний ризик проведення таких реформ, котрі в підсумку можуть не підвищити і навіть знизити ефективність її діяльності [2; 3].

Також багато учених вважає, що недоліком організації діяльності СБ України є виконання нею таких завдань та повноважень, які вважаються невласливими для спецслужб (боротьба з оргзлочинністю, контрабандою тощо) [2].

Ще одним суперечливим питанням, за оцінками експертів, у діяльності СБ України є її воєнізований статус. В ході процесу європейської та євроатлантичної інтеграції повинна бути проведена девоєнізація СБ України [2]. Вважається, що військова структура, якою є зараз Служба безпеки України, не відповідає вимогам сучасності, ускладнює процедуру контролю над нею і фактично є необов'язковою для виконання нею своїх завдань [2].

Окрім цього, в процесі вироблення напрямів підвищення ефективності діяльності СБ України, незалежно від того, яких функцій вона може бути позбавлена, та які завдання можуть бути вилучені з кола її компетенції, має бути забезпечено можливість адекватно реагувати (застосовувати запобіжні заходи) на новітні виклики та загрози державній безпеці.

Тому, доцільність визначення напрямів підвищення ефективності діяльності СБ України та її підрозділів, або іншими словами, внесення відповідних змін до законодавства України з питань забезпечення державної безпеки, робить необхідним також пошук нових шляхів оптимізації функціонування органів державної влади у сфері забезпечення державної безпеки, приведення функцій і повноважень суб'єктів забезпечення державної безпеки у відповідність до новітніх викликів і загроз, які з'являються в Україні, чітке визначення адміністративно-правового статусу СБ України як головного суб'єкта забезпечення державної безпеки.

Проаналізувавши міжнародні зобов'язання і чинне законодавство України, а також враховуючи європейські принципи формування механізмів демократичного цивільного контролю над сектором безпеки, можна виділити наступні напрями удосконалення адміністративно-правового статусу СБ України. По-перше, завершення реформування системи органів СБ України, що передбачає законодавче закріплення функцій, повноважень, відповідальності всіх її суб'єктів, встановлення зворотного зв'язку з громадським контролем. По-друге, посилення координаційно-контрольних можливостей СБ України щодо забезпечення системності і комплексності, здійснюваних нею завдань із забезпечення державної безпеки та законності застосовуваних запобіжних заходів. По-третє, удосконалення законодавчої регламентації процедур здійснення парламентського, президентського, адміністративного і громадського контролю за діяльністю СБ України, розмежування сфер їх взаємодії. По-четверте, критеріями ефективності організації і функціонування СБ України повинна бути її чітка орієнтованість на конкретну мету, умови функціонування, оптимізація організаційної структури її підрозділів, витрати на їх утримання.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В.П. Україна НАТО: Поглиблення реформування сектору безпеки / В.П. Горбулін // Реформування сектору безпеки України: Матеріали міжнародної конференції (Київ, 27-28.09.2004 р.) / Національний інститут проблем міжнародної безпеки, женецький центр демократичного контролю над збройними силами. За заг. ред. С. Пирожкова, Ф. Флурі. – К.: НІМБ, DCAF, 2004. – С. 15-26.
2. Корж І.Ф. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної безпеки України : Монографія / І. Ф. Корж. – Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2013. – 384 с.
3. Ткач О.І. До проблеми реформування СБУ в контексті євроінтеграції / О.І. Ткач, В.В., Сорокін // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/85>.
Науковий керівник: д.ю.н., проф., член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Настюк В.Я.

ЗАГУМЕННА ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

кандидат юридичних наук, доцент

кафедри теорії та історії держави і права

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕТЕКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА НЕДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні досить актуальним питанням є створення альтернативного недержавного правоохоронного механізму, який здатен реалізуватись в рамках приватної детективної діяльності.

Деякі аспекти адміністративно-правових проблем регулювання приватної детективної (розшукової) діяльності досліджувались у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених: І.В.Аристової, О.М. Бандурки, Д.К.Брагера, В.В. Ванди, В.С.Гущева, П.В. Іванова, В.Р.Крисіна, В.Г.Семенова, О.Г. Федорової, В.І. Ярочкіна та інших, але на сьогодні існує багато проблем, які ще не знайшли відображення у наукових дослідженнях.

Слід відмітити, що в теперішній час активно йде процес становлення комплексного міжгалузевого правового інституту приватної детективної (розшукової) діяльності. Його формування стримується недосконалістю законодавчої бази, яка не забезпечує достатню повноту і погодженість механізмів регулювання цієї сфері діяльності. Практика свідчить, що приватна детективна діяльність не може ґрунтуватись виключно на ринкових механізмах саморегулювання. У зв'язку з цим, необхідно розробити дієвий механізм державного регулювання приватної детективної діяльності.

З метою забезпечення прав людини в Україні приватна детективна діяльність має здійснюватись у правовому полі, держава має створювати відповідні умови діяльності осіб та організацій, які допомагають громадянам у вирішенні складних життєвих питань.

На сьогоднішній день в Україні приватна детективна діяльність регламентована лише Національним класифікатором України, затвердженим Наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 року № 0457609-10. За цим нормативним документом приватна детективна діяльність отримала код за КВЕДом: 80.30 «Проведення розслідування», яка включає в себе діяльність приватних сищиків та детективів. Однак це єдиний нормативний документ, який є основою цієї діяльності.

До того ж відповідно до Постанови Ради Міжпарламентської Асамблеї держав-учасників Співдружності Незалежних Держав № 21-6 від 16 червня 2003 року, Україна підтримала модельний закон «Про недержавну (приватну) охоронну діяльність і недержавну (приватну) розшукову діяльність» та в певній мірі взяла на себе зобов'язання щодо перспективи законотворчості відносно детективної діяльності.